

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Homo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Homo nihil aliud est, quam sperma feceritum, saccus stercoreum, & cibus vermium. Post hominem vermis, post vermem fecerit, & horror, sic in hanc speciem vertitur omnis homo. Bernard. li. Medit. c. 3.

Cor hominis sicut molendinum voluitur velociter, & nihil respuit, sed quicquid imponitur, molitur, si autem nihil apponitur seipsum consumit: semper est in motu, nunquam quietus: sed siue dormiat, siue vigilet, somniat, & cogitat quicquid illi occurrit. Et sicut molendinum arenam, si imponitur, exterminat, pix inquinat, palea occupat, sic cogitatio amara perturbat, immunda maculat, vanam quietat, & fatigat, & dum futurum non curat gaudium, nec diuinum querit auxilium, ab amore celestis elongatur, & inuoluitur in illis vanis, vanitas illud recipit, curiositas deducit, cupiditas allicit, voluptas seducit, & polluit luxuria, torquet inuidia, turbat iracundia, cruciat tristitia. Ibid. c. 9.

Septem sunt de essentia hominis, quae si homo consideraret, in aeternum non peccaret, scilicet materia vilis, operatio turpis, exitus flebilis, status instabilis, mors tristabilis, dissolutio miserabilis, damnatio detestabilis, & consideratio gloriae ineffabilis. Bernard. de consideratione vilitate humanae.

Donec in carne est anima, inter spinas profectio versatur, & necesse est, vt pariat in inquietudines, tentationum, tribulationumque aculeos. Videat quam vigilem sollicitamque esse oporteat super custodia sui, septa vndique spinis hinc inde aculeos incendentes, vnde dicitur, Sicut thilium inter spinas. Idem super Cant. sermon. 48.

Homo cum in honore esse, non intellexit. In quo honore? Habitabat in Paradiso, & in loco voluptatis conuersatio eius: nihil molestiae nec indigentiae sentiebat, odoriferis stipatus malis, tulerit floribus, gloria & honore coronatus, & constitutus super opera manuum platoris. Magis autem ob inigne diuinae similitudinis praecelabat, & erat illi fors ac iocunditas cum plebe angelorum, & cum omnimoda caelestis exercitus. Sed mutauit vitam gloriam in similitudinem vituli comedentis tenum. Heu tristes & lachrymosa mutatio! vt homo paradisiicola, terrae domus, caeli cuius, domesticus Domini Sabaoth, frater beatorum spirituum & caelestium virtutum coheres, repentina se conuersione inuenit, & propter infirmitatem iacentem in stabulo, & propter pecorinam similitudinem indigentem foeno, & propter indomitam ferocitatem alligatum praesepio, sicut scriptum est in chamo & frano maxillas eorum constringe, & c. Vide hominem prius quatuor virtutibus amictum: quis huic deceret, quem misericordia custodiebat, veritas docebat, iustitia regebat, pax fouebat? Bernard. Cant. sermon. 35.

Formatus est homo de luto, de puluere, & de cinere, quodeunque est vilissimo, & spurcissimo spermate conceptus in fetore luxuria, quodque deterius est in labe peccati natus ad laborem, timorem, dolorem, miseritimus ad mortem. Agit praua, quibus offendit Deum, offendit proximum, offendit seipsum: agit turpia, quibus polluit famam, polluit personam, polluit conscientiam: agit vana, quibus negligit sana, negligit vtilia, negligit necessaria. Innocent. de miseria humanae.

Omnia enim tribus temporibus contineri necesse est, praeterito praesenti & futuro. Praeteriti est origo, praesentis substantia, futuri dissolutio. Quae omnia in singulis hominibus apparent, incipimus enim cum nascimur, & sumus cum viuimus, & uelimus cum interimus. Vnde etiam tres Parcae esse voluerunt poetae: vnam, quae vitam hominibus ordinat: alteram, quae contextat: tertiam, quae rumpat & finiat, quae in hoc versiculo continentur.

Cloro colum butulas, Lachesis trabes, Atropos occat.

Lactan Firmian. lib. 2. de diuin. institutione.

Homines autem ipsos miror ad tantam caecitatem esse deductos, vt vero ac viuo Deo mortuos antel'erant: terrenos autem, in terris sepultos, ei praepoant, qui fundator ipsius terrae fuit. Et tamen huic impietati hominum possit venia concedi, si omnino ab ignorantia diuini nominis veniret hic error. At vero si qua grauis necessitas prelerit, tunc Deum recordantur. Si belli error infirmuerit, si morborum pestifera vis incubuerit, si alimenta frugibus longa siccitas denegauerit, si saeva tempestas, si grandio ingruerit, ad Deum confugitur, a Deo petitur auxilium, Deus vt subueniat, oratur. Si quis in mari vento seuiente iactatur, hunc inuocat: Si quis aliqua vi afflicatur, hunc potius implorat: Si quis ad extremam mendicandi necessitatem deductus, victum precibus expolcit, Deum solum obsecrat, & per eius diuinum atque vnicum nomen hominum sibi misericordiam quaerit. Nunquam igitur meminerunt, nisi dum in malis sunt. Postquam metus dclerit, & pericula recesserunt, tum alacres ad deorum templa concurrunt: hinc libant, his sacrificant, hos coronant: Deo autem, quem in ipsa necessitate implorauerunt, nec verbo quidem gratias agunt. A deo ex re tam prosperitate luxuria, ex luxuria vero, vt vitia omnia, sic impietas aduersus Deum nascitur. Lactan. Firmian. li. 2. cap. diuin. institutio, aduersus gentes.

Deus igitur rerum omnium machinator, fecit hominem: quod Cicero, quamuis expertus celestium literarum, vidit: tamen qui libro de Legibus primo hoc idem tradidit, quod prophetae, cuius verba

subieci. Hoc animal prouidum, sagax, multiplex, plenum rationis & consilii, quem vocamus hominem, quodam conditione generatum esse a summo Deo, non enim ex toranimatum generibus, atque naturis, & cogitationis, cum caetera sint omnia ex materia, quamuis longe a veritatis notitia, tamen in imaginem sapientiae reuebatur intellectus, non nisi potuisse generari? Ibid. c. 12.

Cum ergo marem ad similitudinem suam primum etiam foeminam configuravit ad ipsius hominis, inter se permixti sexus, propagare sobolem potuerunt, multitudine opplere. In ipsius autem hominum duarum materiarum, quas inter se diximus cognis & aquae conclusit, perfectique rationem, inspiravit ei animam de vitali fonte spiritus sui, quod ipsius mundi ex contrariis constantibus elementis fieret. Constat enim ex anima & corpore, id est, quod quandoquidem animam, quia viuimus, vel rebus corporeis & terra, quod limo diximus esse formatum. Ibid. c. 12.

Dedit enim homini artificilem nossem ac parentem, atque rationem, vt ex eo appareret, nos ab eo esse ipse intelligentia, ipse sentiens ac ratio est. Lactan. Firmian. de formatione hominis c. 2.

Cum igitur itauisset Deus, ex omnibus animalibus minem facere caelestem, caetera vniuerfa terrena, hanc contemplationem rigidum crexit, bipedeque condidit, dem spectaret, vnde illi & origo est illa vero deperit, quia nulla his immortalitatis expedatio est, tum innum proecto, ventri pabuloque secutus. Homini recta ratio & sublimi status, & vultus Deo pari comparatus, omni genus suam fictoremque testatur. Ibid. c. 12.

POETICAE SENTENTIAE

Antholog. Sacra Iacobi Billii.

Leifer immo: co natura elat in honore Angelus, inde hominem subraui, vnde rati Sed Christus miserans deceptam fraudat matrem In se, illi ad vitam posse redire debet. Si caueat patris hostis seruire superbi, Sedanti & studeat formam humilium Deum. Qui patris in deitate manens Deus omnipotens Verus de sacra Virgine ante hominem est. Sic nostrum assumens matris de corpore corpus Efficit vii assumptae carnis ergo Deum. In quo per fidei natam virtute laetantem Celeste accipit generi noua principium. Nil hominis prius eremus sed plena plenitudo Splendore, & capitis glorificanda sui. Ibidem.

De bello quod homini in hac vita labendum est.

An firmus tribus ipse queam par hostium esse, Alcedit: nequeat cum superare claudis. Me caro perpetuo me mundus, Marte laetant. Bella nobis damnosa, sanis uolentia nocent. An par esse queam tribus his infesta bellis, Atque cinis tenus puluis & exiguus? Longe tibi me, Christus patens: mundusque carnis, Et Satanae rabies, tunc nobis ipsi et ueni. Ibidem.

De hominis peruersitate.

Serpentum nobis deus est mensi lana columbae Stultitia & puerori & superbum uocet. Et canis est morsus nobis & equina libenter. Vt leo nos furimus semper & instat ager. Formica veniens non curat nisi mater alcedit. Fermentum & seteris nos comitatur acat. Sic innat a feris mala nobis cuncta super iacet. Cum bona deficiant in ista cuncta ferat. Ibidem.

Quanto honore Deus hominem affecit Tu caelum, supreme parens, terrarumq; regis, Celestem Serfictam, das nobis, cuius laudum Tu pulchrum corpus genitor nobis facite delectat. At mihi das animam concilare decet. Vt super innocens plus & super ipse nocent. Maneribus pluuia sic quaeque facula cadit. Horrendo illudus Belta, sanique de acat. Das etiam vt ludus, Christus sit illi nobis. Ibidem.

Miserate Dei concluditur omne quod & sperat Quis sine misericordia stare deesse potest. Hinc homo fretus famulatur, proxiuumque haurit.

Sire filii, misero degit in exilio.
 Omnia sic Dominus distinxerat ordine iusto,
 Quosque summa bonis, tota parat a malis.
 Ibidem.
 De hominis creatione.
 Legit genitrix satum mortalibus ignem
 Gracia, cum vultu sua dedisset ferret.
 Hinc tibi quicquid cupis, vanissima Gracia, falsum
 Asphorem generis, nil moror ipse tui.
 Credimus at contra, qui nos depulvere terra
 Aetheream ad formam struxerit, esse Deum.
 Diuinae at flammam in terra non raptor leuis
 Attulit, huius enim sunt bona cuncta Patris.
 Ouid. i. Metamorph.
 Mentis animal, mensque capacius alia
 Deerat adhaec: Et quod dominari in caetera posset,
 Natus homo est, sine hunc diuino femine fecit.
 Ille effluxerunt, mundi melioris origo.
 Ibidem.
 Praeque cum spectent animalia caetera terram,
 Quod homini sublimis dedit, calumque iucri
 Iugis, Et cretos ad iudicia tollere vultus.
 Peti. Sat. 5.
 Mille hominum species, Et rerum discolor Esus.
 Vile suam cuique, est, nec vero Sinitur Vno.
 Meritis hic italis mutat sub solere cecenti
 Nigillum piper, Et pallentis grana cumini.
 Hoc satiriviguo manat, turgescere somno.
 Hoc campo undulget, hunc alca decoquit, ille
 In venem parit.
 Hoc satiriviguo manat, turgescere somno.
 Hoc campo undulget, hunc alca decoquit, ille
 In venem parit.
 Propert. lib. 3.
 Sciant sequitur femina quisque sua.
 Virg. 2. Ecdl.
 Trahit sua quemque voluptas.
 Terent. in Phorm.
 Quis homines, tot scientias, suis cuique mos.
 Claudianus.
 Etenim mortalibus ex quo
 Tollit capiti colli, nunquam sincera bonorum
 Sierit illi concessa viro: quem vultus honestat,
 Deducor aut mores: animus quem pulchrior ornat,
 Caput desistit. Bellis insignior ille.
 Sed pacem sedat Suetus: hic publica felix.
 Sed priuata domus: paritum singula quemque
 Nobilitat, hinc forma decens, hinc obur in armis.
 Hinc rigor hunc pietas. Alim solertia iuris,
 Hinc solales castasque thori.
 Ouid. 6. Met.
 Probi spero, quantum mortalia pectora caeca
 Digna habent!
 Cornelius Gallus.
 Quam dura premit miseris conditio vitae,
 Nec mors humana subiacet arbitrio?
 Dulce mori miseris, sed mors optata recedit:
 At cum tristis erit, precipitata venit.
 Ouid. 4. de Pont.
 Omnia sunt hominum tenuis pendencia filo,
 Et subito casu qua valuerit ruunt.
 Plaut.
 Nulli est hominum perpetuum bonum.
 Et sunt humana, nihil est perpetuum datum.
 Homer. in Iliados.
 Οὐτις φιλανθρωπία, τοῖο δ' ἔστι καὶ ἀνθρώπων,
 φιλανθρωπία δ' ἀνθρώπων, καὶ ἀνθρώπων δ' ἀνθρώπων,
 τοῖο δ' ἔστι καὶ ἀνθρώπων, καὶ ἀνθρώπων δ' ἀνθρώπων.
 Quales solentur genus, tale est hominum.
 Folia quidem alia ventus hauri fundit, alia vero sylua
 Pallidat, et gignit, quando ventus venit tempus:
 Sic hominum quidem genus aliud quidem nascitur, aliena
 autem moritur.
 Homer. in Iliad.
 Αἰετὸς δὲ
 Πάρος ἀνθρώπων ἔσθαι γένος τὸ τέκοντος.
 Difficile autem
 Omnium hominum seruari genus Et proles.
 Idem in g. Iliad.
 Οἱ μὲν γὰρ τὴν πᾶν ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Πάρος ἔσθαι γένος τὸ τέκοντος, καὶ ἀνθρώπων δ' ἀνθρώπων.
 Non quidem certe est aliquod minus virtus homine,
 Omnium qui spirant, Et seruum.
 Idem V. Iliad.
 Οὐδὲ γὰρ ἀνθρώπων
 ἔστι δὲ ἀνθρώπων φῶτα γένος τὸ τέκοντος.

Non dum profecto accidit,
 In omnibus operibus peritum vitium nasci.
 Idem in ξ. Odiss.
 Ἄλλος γὰρ ἂν ἄλλοις ἀνθρώποις τὴν ἑαυτοῦ ἕρως.
 Alius enim alius homo delectatur operibus.
 Phocylides.
 Σὸμα γὰρ ἐκ γῆς ἔχεται, καὶ πᾶν τὸ ἐκ γῆς
 Ἀνθρώπων κῆρος ἐστίν, ἀπὸ πᾶν τὸ ἐκ γῆς.
 Corpus enim ex terra habentibus, Et penitus in ipsam.
 Solus, pulvis sumus, aer vero spiritum recepit.
 Idem.
 Οὐ πολλὸν ἀνθρώποις ζῶντων χρόνος ἀλλ' ἐπιμενέμεν.
 Non multum homines viuimus tempus, sed breue.
 Palladas.
 Ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων, ὁ πᾶν τὸ ἐκ γῆς
 Ἐστὶν πᾶν τὸ ἐκ γῆς ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Ἄλλ' ἂν Πλάτων σοὶ τὴν φωνὴν ἐπιφύσει, ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Ἀθανάτων ἐκ γῆς ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Ἐκ πᾶν τὸ ἐκ γῆς ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Ἐπὶ ἂν τὴν κατὰ μὲν πλάσματι σιωπῶντες,
 Εἰ δὲ ἄλλοις ἔλθεις τὸν ἀλλήλων, ἀκαλάστω.
 Λαγύρας γὰρ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων.
 Idem.
 Si remiscientiam homo ceperis, pater te quid faciens
 Seminaur: cessabis à superbia.
 Sed Plato tibi superbiam somnians indidit,
 Immortalem te dicens, Et plantam caelestem:
 Ex cano natus es, quid superbis valde? hoc quidem sic
 Diceret utique aliquis, ornans figmento Generabiliori.
 Si autem rationem quæris veram, ex immodesta
 Libidino natus es, Et ex fæda gutta.
 Sophocli. in Aiace furent. Vlyssis verba.
 Οὐδὲ γὰρ καὶς ἐστὶν ὁδὸς ἀλλὰ πολλὴ
 Εἰδὼν ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλο ἄλλο.
 Vide enim nos nihil esse aliud præter
 Simulachra, quicunque viuimus, vel leuem Sombra.
 Idem Aiace verba.
 Αἰὲρ γὰρ ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων ἀνθρώπων,
 Κακῶν ἐστὶν καὶ τὸ ἐκ γῆς ἀλλὰ ἀσπίδων.
 Tempus est enim vitium longam appetere vitam,
 A malis qui nihil liberatur.
 Senec. in Herc. furent. tragœd. 1.
 At gens hominum fertur rapidas
 Obui a satis, incerta sui.
 Stygiis vultu quarimus Suda.
 Ibidem.
 Mortale caelo non potest iungi genus.

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Homines mortales sunt. 1. de Nat. Deor.
 Omnia aliorum causa sunt genera, vt fruges atq; fructus, quod
 terra gignit animantium causa: animantes autem hominum: vt e-
 quum vehendi causa, arandi bouem, venandi & custodiendi ca-
 nam. Ipse autem homo ortus est ad mundum contemplandum &
 imitandum. 2. Nat. Deor.
 Homines hominum causa sunt generati, vt ipsi inter se alli aliis
 prodesse possent. 1. Offic.
 Proxime & secundum Deum homines hominibus maxime vti-
 les esse possunt. 2. Offic.
 Hoc natura præcibit, vt homo homini quicumque sit ob eam
 ipsam causam tantum, quod is homo sit, consultum velit. 3. Offic.
 Sic nos nati videmur, vt inter omnes esset societas quædam in
 Labo.
 Homo naturæ obediens, homini nocere non potest. 3. Offic.
 Oportet hominem ab homine, ob hoc ipsum quod homo sit,
 non alienum videri. 3. de finib.
 Impellimur natura, vt prodesse velimus quam plurimis, in pri-
 miisque docendo, rationibusque prudentia tradendis. Itaque non
 facile est inuenire, qui quod sciat, ipse non tradat alteri. Ita non
 solum ad discendum propensum sumus, verum etiam ad docendum.
 2. de finib.
 Vt magnas utilitates adipiscimur conspiratione hominum atq;
 consensu: sic nulla tam detestabilis pestis, quæ non homini ab ho-
 mine nascatur. 2. Offic.
 Duplex est natura generis humani, sed præstantius genus est co-
 rum, qui sunt viri. De vniuersis.
 Hominum duo sunt genera: alterum indoctum & agreste,
 quod antefert semper utilitatem honestati: alterum expoliturum,
 quod rebus omnibus dignitatem anteponeit. Itaque huic generi
 laus, honos, gloria, fides, iusticia, omnique virtus: Illi autem al-
 teri quæstus, emolumentum, fructusque proponitur, atque etiam
 voluptas, quæ est maxime inimica virtuti, bonique naturam fal-
 laciè imitando adulterat: quam immanissimus quisque accerrime
 sequitur, neque solum honestis rebus, sed etiam necessariis ante-
 ponit. In P. art.

Hoc solum animal homo natum est, pudoris ac verecundie particeps, appetens coniunctionem hominum ac societatem, animaduerentque in omnibus rebus quas ageret aut diceret, ne quid ab eo foret, nisi honeste & decore. 4. de finib.

Nihil est vnum vni tam simile, tam par, quam omnes inter nosmetipsos sumus. Quod si deprauatio consuetudinum, si opinionum varietas non turbecillitatem animorum torqueret & flesteret quocunque cepisset: sui nemo ipse tam similis esset, quam omnes essent omnium. Itaque quocunque est hominis definitio, vna in omnes valet: quod argumenti satis est, nullam dissimilitudinem esse in genere: que si esset, non vna omnes definitio continerent. 1. de leg.

Homini natura prescribit, vt nihil pulchrius, quam hominem putaret: est enim vis tanta nature, vt homo nemo velit nisi hominis similis esse, & quidem formica formice, 2. de Nat. Deor.

Omnium animantium formam vincit hominis figura. de Nat. Deor.

Nullum est animal preter hominem, quod habeat aliquam notitiam Dei. de leg.

Est homini cum Deo rationis societas. 1. de leg.

Deus animal vnum spectabile hominem, in quo omnia animalia contineret, effecit. de vniuers.

Sunt ex terra homines, non vt incolae atque habitatores, sed quasi spectatores superarum rerum atque celestium, quarum spectaculum ad nullum aliud genus animantium pertinet. Sensus autem interpretes ac nuntii rerum, in capite tanquam in arce, mirifice ad vniuersum necessarios & facti & collati sunt. Nam oculi tanquam speculatores, altissimum locum obtinent, ex quo plurima conspicientes fungantur suo munere. Et aures, cum sonum percipere debeant, qui natura in sublime fertur, recte in altis corporum partibus collocatæ sunt. Itemque nares, eo quod omnis odor ad supera fertur, recte sursum sunt: & quod cibi & potionis iudicium magnum earum est, non sine causa vicinitatem oris secuta sunt. Iam gustatus, qui sentire eorum, quibus vescimur, genera deberet, habitat in ea parte oris, quam esculentis & poculentis iter natura patelacit. Tactus autem toto corpore æqualiter factus est, vt omnes ictus, omnesque nimios frigoris & caloris appullus sentire possimus. Atque vt in ædificiis architecti auertunt ab oculis nariisque dominantium ea, quæ profluentia necessario tecti essent aliquid hilitura, sic natura res similes procul amandauit a sensibus. Adde quod ipsa natura primum oculos membranis tenuissimis vestiuit & spoliit, quas primum perlucidat fecit, vt per eas cerni possent: firmas autem, vt conuenerent. Sed lubricos oculos fecit & mobiles, vt declinarent, si quid noceret, & aspectum quo vellet, facile conuerterent. Nafus ita locatus est, vt quasi murus oculis interiectus esse videatur. Auditus autem semper patet: eius enim sensu vtiam dormientes egemus: à quo cum sonus est acceptus, etiam à somno excitamur. Flexuosum iter habet, ne quid intrare possit, si simplex & directum pateret. Prouisum etiam, vt si qua minima bestiola conaretur irrumperere, in foribus aurium tanquam in visco inhæresceret. Quam vero aptas manus, quamque multarum rerum ministras natura domum dedit, &c. 2. de Nat. Deor.

Principio corporis nostri magnam natura ipsa videtur habuisse rationem, quæ formam nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu: quæ autem partes corporis ad nature necessitatem daret, aspectum essent deforme habituræ atque formam, eas contexit atque abdidit. Hanc nature tam diligentem fabricam imitata est hominum verecundia. Quæ enim natura occultauit, eadem omnes, qui sana mente sunt, remouent ab oculis, ipsique necessitati dant operam, vt quam occultissime parent: quarumque partium corporis vniuersum necessarii, eas neque partes, neque earum vniuersum nominibus appellent: quodque facere turpe non est, modo occulte, id dicere obsecrum est. 1. Offic.

Ipsam hominem eadem natura non solum celeritate mentis ornauit, sed & sensus tanquam satellites attribuit ac nuntios, & rerum plurimarum obscuras & necessarias intelligentias caudauit, quasi fundamenta quædam scientiæ: figuramque corporis habilem & aptam ingenio humano dedit. Nam cum cæteras animantes abiecit ad partem, solum hominem erexit, & ad cæli, quasi cognationis domicilium, pristini conspectum excitauit. Tum speciem ita formauit oris, vt in ea penitus reconditos mores effingeret. Et oculi, quemadmodum animo affert: sumus, loquuntur: & is, qui appellatur vultus, qui nullo in animante esse preter hominem potest, indicat mores. 1. de Legib.

Natura corpus hominis sic formauit & genuit, vt alia in primo ortu perfecter, alia progrediente ætate fingeret: neque sane multum adiuuentis externis & aduentis viretur. Animum autem reliquis rebus ita perfecit, vt corpus: sensibus enim ornatur ad res percipiendas idoneis, vt nihil aut non multum ad mentem villo ad suam confirmationem indigeret. 5. de Finibus bonorum.

Parui primo ortu sic iacent, tanquam omnino sine animo sint.

Cum autem paulum firmitatis accesserit, & animis sensibus, conuincuntur, vt seic erigant, & manibus agnoscent à quibus educantur: deinde acquiescunt: beneque se cum his congregant, dantque se ad iudicium: auditione ducuntur: denique eo quod ipsi iudicari volunt, animadueruntque ea, que domini capiuntque commentari aliquid & dicere: & conuincuntur non ignorare nomina: quibusque rebus vniuersum certant, si vincunt efferant se læticia: vici debent demittunt. 5. de Finib.

Quod homines errent vt homines, nihil pugnant. Xenophon. Cyropad. lib. 5.

Neminem ex omni numero mortalium cunctis dem. de reb. gest. Grec.

Non aglorum aut villarum amissio, sed hominum da est. Non enim prædia viris, sed vniuersum potest. Libi primo.

Proles humanæ portio, res est diis omnium. Dionys. Halic. 1. 1.

Eos hortabantur, ne quum homines essent, humanam naturam sumerent, ne immortales in corpore gererent. Idem lib. 5.

Homines ob cætera quidem delicta admittunt, quando est aliqua proditiōis suspicio, exultantque deinde, si vano metu terribi potius sibi ab exterratione contempionem se fundius eueri parantur. Eadem.

Quæ profunt & quæ obstant homines facilius, quando ea ex multorum exemplis videt, & imitantur prudentiæ magnæque sapientiæ reuerentiam. Idem lib. 11.

Homines quantumcumque felicitatem habent, inuidiam sentiunt maiorem. Curt. lib. 4.

Si homo es, id quod es, semper esse decipit. Idem.

Homines nec totam seruitutem pati possunt, nec rem. Tacit. hist. 1. 1.

Domantur vt pateant, non vt seruant. Idem in ag.

Cuncta mortalium inuertas. Idem.

Nati omnes peccare & labi sunt, quæ primum in vniuerso est, quæ satis valde videt aut capiat modum. Idem.

Humanæ res fluxe semper in aduerfa mutantur. Idem.

Homines quum audiunt ea que in aliqua ceterorum non satis habent ipsa rerum capia & carum ceterorum, sed etiam & quenam fuerunt necessitates quibus ceteri hæc atrocita & miseranda mala periculis, & quibusque ues adducti, & quorum oratione impulsu, id fecerunt res ipsas comitantur scire volunt. Dionys. Halic. 1. 1.

Augustus cum esset luxurie feruens, carum ceterorum uerissimus victor, more hominum, qui in viciis ceterorum ipsi vehementer indulgent, acres sunt. Tacit. Hist. 1. 1.

Commune humani generis vitium est, vt seruantur, quam cedere suis. Fr. Guicciard. lib. 1. 3.

Illud est commune hominum nature vitium, quod quiora pericula timeant, & præsentia plurius quam futuram vero rerum atque remotarum memoriam debent rationem: quoniam ad ea multa remedia & poribus sperari possunt. Idem. 1. 7.

Falso quaeritur de natura sua genus humanum, quæ atque æui breuis, forte potius quam virtute regere reputando, neque maius aliud, neque peritiosius, quæque nature, industriam hominum quam vniuersum esse. Salust. de bel. lugur.

In calamitates varias nescio quo modo cuncti & homines & aperte incidentes sibi tamen conuulere nequeant, mentum vel breuissimum distidere norunt, a breui hac in parte superari. Nam bruta, sicut etiam in natura aliudæ periculum subierint semel, haud facile, ut iterum que vnam postea adduxerit: sed & locum quædam habent, & quibuslibet eiusmodi speciem habent. Homines vero cum de aliis audiunt, alios adiacere, non vident, nihilominus tamen quamprimum quædam vniuersum vniuersum meliorem propulerunt, ad vltimumque modum, ac si certo sciant neminem inquam conuulere possit, modi ceteri vorantur, sed cunctis indubitato iusticiam. lib. 16. 15.

Humanum genus, quod omnium animantium esse videtur, multum rationis habet ad hoc, vt in vniuersum reliqua quidem animantia, corporibusque sensuientia, per eas solas educantur. Humanum vniuersum gloriam inuadiosum est, non minus per inuadiosum per naturam peccat. Idem. 1. 7.

Facta audacia & præclara multi quidem appetunt, aggrediuntur. Idem eod. 1.

Omnino calamitosa res est homo Herodot. 1. 1.

Nostra omnis vis in animo & corpore ita est, ut cum corporis seruituti magis vnumur. Alterum modum vniuersum cum bellis commune est. Salust. de cons. at. Catul.

PO

PO

vbi pessimi homines fere semper primatum obtinent. *Ant. in Melis part. 1. serm. 7. Max. serm. 67.*

Antiphon. hominis vitam carceri vnius diei similem esse dixit, & totum vitæ spatium vni diei æquale propemodum, per quam intrati lucem, poiteris deinde vitam tradimus. *Stob. serm. 96.*

Simonides, & Paulanias. Cum Simonides conuiuio lautissimo à Paulania exceptus rogaretur, vt quippiam ex philosphorum arcanis in medium proferret: videns Paulaniam nimium rebus suis fidere eo, quod iam ad Medorum partes se applicuisset: respondit, Memento te in tanta rerum felicitate hominem esse. At Paulanias parum animaduertit, quod à philospho dictum esset. Cumque iam in summo vitæ discrimine esset, & mortem præ oculis esse intelligeret attu oculi suam, altissima voce exclamasse fertur: O Cee holpes: quam salutare tuum erat consilium. Ego autem adeo captus eram inani persuasione, vt mihi nequaquam tantam admonitionem conuenire putarem, vnde misere nunc perire cogor. *Alian. lib. 6. de Var. lib.*

Neopolemus sciscitans, quidnam ab Æschilo, aut Sophocle, aut Euripide dictum admiraretur? Nihil quidem (inquit) istorum se in admirationem trahere: sed quod ipse vidisse Philippum Cleopatrae filiz suæ nuptias magnifice celebrantem in cæna amplissima, cum tertius decimus Deus appellaretur, posttridie in theatro iugulatum & proiectum. *Stob. serm. 96.*

Phaonimus homines partum esse ridiculos, partim odiosos, partim miserabiles dixit. Ridiculos quidem qui per audaciam ad maiora aspirant. Odiosos, qui ea consequuntur. Miserabiles vero, qui spe frustrantur. *Stob. serm. 2.*

Mercurius Trismegistus. Homo, inquit, animal est imperfectum, membris imperfectis constans, & ex multis diuersisque corporibus constitutum corpus gerens. *Stob. serm. 11.*

Aristoteles interrogatus, quidnam esset homo? respondit imbecillitatis exemplum, temporis spoliolum, fortunæ lusus, inconstantiæ imago, inuidiæ & calamitatis trutina: reliquum vero, pituita & bilis. *Stob. serm. 96.*

Plotinus, Amelio roganti, vt corporis formam pateretur fingi, non passus est. Quid, inquit, an non satis est nos hanc imaginem circumferre, nisi & imaginis imaginem relinquamus postteris ostendendam? Iudicauit cum Pythagora, corpus esse thecam mentis, vtrunque eam exprimentem. Minimum autem hominis videre eum, qui nihil aliud videt, quam corpus. *Trasim. lib. 8. apoph.*

Ephraim Syrus amissa vxore dicebat, O philosophia? tyrannica sunt præcepta tua: amare iubes, & si quis amiserit quod amabat, dolore & merore affici prohibes. *Stob. serm. 57.*

Xerxes cum vidisset vniuersum Hellepontum nauibus suis constratum, omnia littora atque Abydenorum plana hominibus referta iactauit se beatum moxq; fudit lachrymas. Tam iubitam mutationem admiratus Artabanus regis patruus, qui dissuaderat eam expeditionem, ausus rogare causam: Tum Xerxes, Subit, inquit, animum meum cogitatio: quam breuis sit hominum vita, quando ex tam numerosa multitudine post annum centesimum nemo superstiturus est. *Plut. in apoph.*

Philippus, postquam apud Cheroneam Atheniensium profligauit opes, adeo ex nimia felicitate effertur cepit, vt se hominem fortunæ malis obnoxium esse non cogitaret amplius. Verum cum intelligeret, quid mali ex tanta superbia sibi immineret, ex aulicis pueris vni id muneris iniunxit, vt ad solis exortum in suum cubiculum ingressus inelamaret: Rex meminervis te non Deum, sed hominem esse multis fragilitatis, ærumnis ac malis obnoxium & expolium. *Cælius Rhodiginus libro 19. cap. 33. lecturam antiquam.*

Alexander, cum Deus vbique ob res feliciter gestas vocaretur, se, quod mortalis esset, duobus potissimum rebus deprehendere dicebat, somno videlicet & coitu. hæc enim præcipue produnt hominis imbecillitatem. Somnus enim quid aliud est, nisi vt ille ait? gelidæ mortis imago: coitus item quid aliud? nisi species morbi comitialis? *Plut. in Alex.*

Idem Dum in obfisione cuiusdam vrbis infirmissima moenium quærit, sagitta grauior ictus est: nec tamen ab instituto destitit, sed mox quum represso sanguine sicci vulneris dolor creticeret, & crus equo suspentium paulatim obtorpuit, coactus quod ceperat omittere, ac chirurgum accersere: Omnes, inquit, me prædicant louis esse filium, sed vultus hoc hominem esse me clamat. *Plut. & Q. Curtius in Alex.*

Stratonicus, quum audisset partum matris Timothei regis: Si, inquit, opificem peperisset, non Deum, quales emittisset voces? Irident quorundam scædam adulationem, qui regum filiis tribuebant diuinitatem, quum vox patientis regem æque miserabilis sit, ac parturientis quemlibet plebeium: Ipse autem Stratonicus filius erat opificis. *Athenæus.*

Silenus à Mida captus, rogatus est quid esset homini optimum? diu silentium tenuit, tandem adactus vt diceret: respondit: Optimum esse, nunquam nasci: proximum, quam oculis sine aboleriat: que hoc pretio dimissus est. *Plus.*

Scipio Africanus dicere solebat: vt ij quibus sunt equi ferociores gradum eos dormitoribus: quo his facilius possit vi: Sic ho-

mines præsecundis rebus effrenatos, sibi que præstant in gyrum rationis ac doctrinæ duci oportere, vt per humanarum imbecillitate, varietateque fortunæ moderatores. *Plut. in vita Scipionis.*

Hadrianus Imp. cui dam illos Vergilij versus admodanti, *Manibus dare illa plenis, &c.* Cum Hadrianus Ego mihi diuum adoptauit, non filium. Huc aliter admodum referri soleant in numerum duorum, sed in eum *Hadrian.*

Æneas Syluius audiens disputantes de vitæ humanæ modicia, inquit, est vita nostra, cuius vitæ modicia bonus autem poeta nemo habetur, nisi ad finem vt prudenter explicet. *Sylu. 13. comment. de reb. Alpyn.*

Solon, interrogatus olim, Quid esset homo? respondit: tresdo est in exortu, bellua in omni vita, cæca remanens. *Anton.*

Diogenes, quoties considerabat in hominum gubernatores, medicos atque philosophos, nullum esse hominem sapientius. Idem contempnans somnitate, coniectores, diuinos, & huius generis ceteros, riaz diuitiisque seruient: aciebat, sibi nihil hominis Indicans hominis ingenium ad res optimas accedens crearet, sin ad vitia degeneret, longe esse ista munda. *Laert. lib. 6.*

Peritiones Pythagoreæ dicebat, conditum & comparatum in hoc, vt contempnatur naturæ rerum ipsarum rationem: eademque laborem esse inuindum comparandi: rerum que extant sapientiam. *Stob. serm. 11.*

Plato hominem manufactum animal esse dicebat, ista disciplina institueretur in manufactissimum & mansus animal euadere: sin vero non satis aut non bene ferocissimum omnium que in terris nascuntur animalium. *de legib.*

Aristonius quid esset homo describens, Homo solus in mium in terra degenens Dei imago est, & similes esse debet. Nam ne inter Deos quidem præstantius aliquid existit, quam prudentia, iustitia, fortitudo, & temperantia. *serm. 16.*

9 SIMILITVDINES.

Chryssosomi. Quemadmodum, in lignis & plantis, estum vitæ relictum de cætero repudiamus, quemadmodum homine cum cor perierit, incassum est inde reliquum. *Quemadmodum Auriga perit, fractus deiectus est, yanum in potestatem. De penitentiæ serm. 8.*

D. Augustinus. Si paterna vestis, & annulus, ac quælibet diuina, tanto carius est posteris, quanto ergo patres carius fecerunt. Nullo modo ipsa feruanda sunt corpora, que non familiaris atque coniunctis quam quilibet indumentis. *lib. 1. c. 32. de Civitate Dei.*

Lactantius. Sicut in fidibus ex intentione neruorum, ita in sonum atque cantum, quem Musici harmonia vocant in corporibus ex compage viscerum, ac vigore præsententia existere: quo nihil dici delirus potest. *lib. 1. c. 10. de vita beata.*

Ipse mundus ex duobus elementis repugnantebus copulatus est concretus humido & igneo: nec potest esse si & tenebræ fuissent: quia nec superum possit esse, nec oriens sine occidente, nec calidum sine frigido, nec duro: Sic & nos ex duobus æque repugnantebus sumus anima & corpore: quorum alterum celo adhaerere tenue est, & intractabile, alterum terræ, quod componitur est: Alterum solidum & æternum est, alterum inopertum mortale. Ergo alteri bonum adheret, alteri malum. Ita vita, iustitia: alteri tenebræ, mors, iniustitia. *Chryssosomi cap. 15.*

Seneca. Vt qui se meminere inquilos esse, & in habitare: & modestius se gerunt, & minus grauiter excedunt intelligunt domicilium corporis ad breue recipias in modum esse, viuunt temperantius & libentius morantur. *Erasimus.*

Pliny. Luna semel extincta subinde renascitur, & iterum reuincit: At homo nec renascitur mortuus: nec iterum nascitur. *lib. 2. c. 9.*

Erasmi Roterdami. Sol post occubitum redit, & iterum non item in Simil.

Thrueri episcopi. Quemadmodum corporis nobilitas ex disparibus elementis comparata est: Ita & animi nobilitas genibus, pugnantibus quodammodo principibus. *In apoph.*

Philonis Iudæi. Quemadmodum corporis animique habitus, gestus, consilium, actionibus, prognati modum præstant. Eodem modo probabile est in ipso iemere principibus, necari quandam habitatem dignam principe. *Lib. 1. ad Gæcium.*

PC

POI

que praedicti... Sicut nunc ipso volente factus in vitro creatur: &...

drogora mala degustare, formicas lambunt: ceruus venenatis pabulis herba cinaræ resistit: palumbes, graculi, merulae, perdicæ, lauri folio annuum fastidium purgant: idem faciunt columbae, turtures, gallinae, herba quæ vocatur helixine, anates, anseres, caeteraque aquaticæ, herba siderite: grues & similes, iunco palustri: coruus occiso chameleonte qui etiam victori nocet, lauro infestum virus extinguit: breuiter nullum est animal, quod non intelligat sua remedia. Solus homo nescit, vnde vel corporis vel animi remedia petere debeat. lib. 8. c. 7.

... Sicut nunc ipso volente factus in vitro creatur: &...

... Si hominibus latum est & gloriosum, filios habere consimiles, & tunc magis generale delectat, si ad patrem lineamenti paribus soboles lucelluæ respondeat: Quanto maior in Deo patre latitatio est, cum quis sic spiritaliter nascitur, vt actibus eius & laudibus diuina generositas prædicetur? Sermon. 2. De zelo & amore.

... Sicut nunc ipso volente factus in vitro creatur: &...

... ADAGIVM. Vt nunc sunt homines. Si notabis temporum tuorum mores, vt semper in petus degenerantes a virtute maiorum: applicabis illud Homericum Oviu Regoleio. Quod quidem Hemistichion aliquot est locis apud Homerum: hic de Aeneas & de Hector, saxum ingens humo facie tollentibus: illud quoque de Tydeo saxum irem tollente.

ANTHEA

HIEROGLYPHICA.

Palma in mysticis literis celebratissima, duplice de causa hominis simulachrum esse putatur: prima quia fructum non fert sine coitu, sed replentur eius rami gemmis malucis, quasi semine quodam: deinde quia in superiore parte habet quasi cerebrum, quod Hebræi Hahlab, Arabes vero Chedar & Gomar vocant: quo corrupto, moritur arbor, sicut cerebro læso, homo interit: quod quidem huic soli plantæ contingit. Præterea quod comam in cacumine habeat, & ramos in manuum modum pro orensos, & fructus digitatorum figuram præ se ferentes, vnde dicitur, ad eum, digni sunt appellati Eruditi quidam lib. 2. Hieroglyph. pag. 388.

Honestas, Honestum.

DEINITIO ET ETYMOLOG.

HONESTAS, Græce εὐνομία, vna, h, & εὐνομία, honesto dicitur. Et autem honestas mollis composita, morositas, secundum Aristot. lib. Rhetor. Honestas est morum castitas, & sanctitas & disciplina verbo Dei contentens, quæ in rebus externis & publicis legibus sancta est, & in omni ordinum genere apparet. Hinc contra nra civitas lib. 2. Theop. 3. 6. & Theop. 14. Verbum Hebr. Hahhar significat, reuerentus est, veneratus est. Inde nomen Hahhar, Otaeus, honestas, decor, magnitudo, magnificentia. Verbum Cabedh, significat Græcis sancti. Inde Cabedh, gloria, honestas, grauitas, honor. Aliud verbum Leket significat preciosus fuit, charus est habitus. Inde Leket nomen, dignitas, honestas.